

نقش ادبیات

در

تعلیم و آموزش

۱۴۰۰/۱/۱۵

به نام آنکه نطق نطق

منطقیان عالم در حضور

منطق او بسته می گردد

در علم منطق

- تعریف علم
- موضوع علم
- فایده علم
- هدف علم
- تاریخ علم
- واضع علم
-
-

رئوس ثمانیه

حصولی: علم به اشیا و امور عالم خارج
است. (نیاز به واسطه دارد)

حضوری: علم به حالات و کیفیات خود
نفس است (بدون میانجی و واسطه است)

تعریف علم

علم به خارج (آگاهی)
علم به ذات خود (خود آگاهی)

تعریف ادبیات: کلام مخیل

انواع تقسیم بندی از ادبیات:

نثر
نظم (شعر) } به لحاظ صورت

کهن (کلاسیک): خراسانی، آذربایجانی، عراقی، هندی، دوره بازگشت
جدید (مدرن): ادبیات معاصر (شعر نو، سپید، نیمایی و ...) } به لحاظ دوره زمانی
سبک

زبان اشارت
زبان عبارت } به لحاظ زبان

در نثر: حکایت، قصه، داستان، مثل، داستان
کوتاه، رمانس، رمان، فیکشن، دانستان
مینیمال و فولکلور (عامیانه)

در نظم (شعر): غنایی (عاشقانه)، حماسی،
عرفانی، تعلیمی و نمایشی (کمیک و
تراژیک)

به لحاظ نوع
(ژانر)

کلام مخیل:

مسحور کننده

اغوا کننده

جادو کننده

بی اختیاری

تن دادن

برخاسته از تخیل

تفاوت شعر و نظم:

نظم برخاسته از یک نظام فکری و مبتنی بر نظم است و روح و شعوری در آن دیده نمی شود و سروده یک ناظم است و ویژگی آن در شیوه آموزش نظم دهندگی و جای گیری ذهنی است.

شعر تراوش شعور و به قولی عرق ریزان روح است و شاعر در لحظه ناب و خاصی که گاه بی اختیار است به سرایش اقدام می کند.

نمونه هایی از ادبیات منظوم:

- ❖ نصاب الصبیان
- ❖ منظومه حاج ملا هادی سبزواری
- ❖ درخت آسوریک
- ❖ الفیه ابن مالک

علت سرودن: صرفاً به دلیل نقش پذیری در اذهان در اثر موزون و آهنگین بودن کاربرد آن آموزشی است برای تقویت حافظه و ...

- ❖ اشتراک در تجارب دیگران
- ❖ انتقال تجربه شخصی به مخاطب
- ❖ سروکار داشتن با روح و روان بشری
- ❖ فراتر از مکان و زمان بودن
- ❖ جایگیری و نقش پذیری در ذهن و روح و روان
- ❖ کشش و جذابیت خاص در لفظ و معنا
- ❖ تعلق به دوران کودکی بشر (احساسات پاک و لطیف و به دور از شائبه
- ❖ نمادگرایی و مبهم گویی به منظور پردازش و شکوفایی ذهن
- ❖ چند منظوره بودن

جنبه های مختلف ادبیات

- ❖ تخلیه روانی از طریق فرافکنی و رسیدن به آسودگی
- ❖ شریک شدن در دردها و آلام و مصیبت های بشری در جهان هستی
- ❖ دعوت به تسلیم در برابر تقدیر، آن هنگام که پناهگاهی باقی نمی ماند
- ❖ ایجاد آرامش و دعوت به سکون در اثر هماهنگ شدن با روح هستی، طبیعت و ...
- ❖ به مشارکت گذاشتن همه احساسات و عواطف با دیگران و قرار گرفتن در چرخه یک دوران بل تمامی قرون و اعصار
- ❖ برخورداری از منطق و برهان اقلایی (دارای عنصر باور داشت)
- ❖ عدم قرار گرفتن در یک قالب از پیش تعیین شده
- ❖ ایجاد هیجانانگیز روحی (برانگیختگی برای انجام عمل)

کارکرد ادبیات

- ❖ بهره بردن هر کس از ادبیات به اندازه سعه وجودی خویش
- ❖ برخورداری سنین مختلف از ادبیات در جهت آموزش
- ❖ سادگی در زبان و عمق در مفهوم
- ❖ ساده سازی مفاهیم، روشن ساختن، زیبا کردن، تلطیف مفاهیم
- ❖ نکته سنجی و باریک اندیشی
- ❖ جذابیت و کشش
- ❖ نقش مجاب کنندگی یا حداقل مسکوت کنندگی
- ❖ قدمت و سابقه تاریخی
- ❖ تماشای هستی از دریچه یک نگاه لطیف، یک ذوق سرشار و تعمیم آن به کل اطرافیان
- ❖ ایجاد عمل و تفکر ناشی از تاثیر کلامی که متعلق به یک ملت است

کارکرد ادبیات

- ❖ تاریخی
- ❖ سیاسی
- ❖ اخلاقی
- ❖ فلسفی
- ❖ عرفانی
- ❖ غنایی
- ❖ منطق
- ❖ علوم اجتماعی
- ❖ علوم تربیتی
- ❖ و ...

کاربرد ادبیات

اشتمال ادبیات بر:

اخلاق ناصری
تاریخ بیهقی
شاهنامه فردوسی
کلیله و دمنه
سیاست نامه
علوم قرآنی
سفرنامه ناصر خسرو
خمسه نظامی
مثنوی معنوی
گلستان سعدی
بوستان سعدی
علوم اسلامی
مصباح الهدایه
سبک شناسی
انواع ادبی
عروض و قافیه
بیان و بدیع
دستور تاریخی زبان

نگاهی به سرفصل دروس دوره
ادبیات

- ❖ ایجاد زبان همدلی برای درک متقابل
- ❖ ایجاد هشیاری و آگاهی درونی مخاطب
- ❖ تقویت تخیل و دورپروازی ذهن
- ❖ خلع سلاح کردن مخالف و از بین بردن حس کینه توزی، انتقام یا مبارزه و دشمنی
- ❖ ایجاد جذابیت و تاثیر مثبت که در صورت و اجزای طرف مقابل می یابیم
- ❖ اشتراک در تجارب فردی و جمعی دیگران
- ❖ ایجاد تقدس و آئینی کردن آموزش
- ❖ ایجاد سپر امنیتی در برابر آنچه که مخاطره آمیز به نظر می آید
- ❖ ایجاد غرور و افتخار به سابقه تفکر و تمدن ملی

نقش ادبیات در تلطیف آموزش

❖ ایجاد پرسش و کشاندن ذهن به لایه های تو در
توی تفکر

❖ ایجاد نشاط، تامل و تفکر در مخاطب گریزان از
پند و اندرز

❖ ایجاد نوعی لایک درونی و ذهنی برای مخاطب

❖ سیر و جولان ذهنی در فضاهاى غير همگون

❖ ایجاد امنیت روانی و امنیت خاطر

❖ تسخیر ذهن قلب و روح بر اساس کلام پیشنهادی

❖ ارشاد مخاطب از طریق تمثیل و نمایش و به

صورت غیر مستقیم

❖ دلنشین سازی، جایگیری و حک کردن از طریق

تاثیر گزاری مثبت

نقش ادبیات در تلطیف
آموزش

- ❖ ایجاد نشاط و نشانیدن لبخند بر لبان مخاطب
- ❖ تغییر موضع و تسلیم شدن مخاطب
- ❖ ایجاد یک ساروج اجتماعی که در برگیرنده تمام نهاد های اجتماعی مانند فرهنگ، دین، سیاست و علوم است
- ❖ ایجاد یک سیستم تدافعی و قرار گرفتن در هاله ای از آرامش، امنیت روحی
- ❖ به کارگیری صراحت و ایهام، طنز و هجو همزمان برای اثبات و تغریر مطلب در ذهن مخاطب

نقش ادبیات در تلطیف آموزش

با تشکر از حسن توجه شما

به امید آنکه نقص این
گفتار موجب کاستن
علاقه شما به ادبیات نگردد

و حکایت همچنان باقی است ...

